

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **E. H.**, zast. JUDr. Evou Poláčkovou, advokátkou, se sídlem Starobrněnská 13, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 6. 2007, č. j. 41 Cad 226/2006 - 30,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 6. 2007, č. j. 41 Cad 226/2006 - 30, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) ze dne 27. 6. 2007, č. j. 41 Cad 226/2006 – 30, (dále jen „rozsudek“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 7. 2006, č. X, (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým mu byla zamítnuta žádost o plný invalidní důchod, neboť pokles jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil méně než 66 %.

V žalobě proti rozhodnutí žalované stěžovatel uvedl, že nesouhlasí s tím, jak byl posouzen jeho zdravotní stav, neboť se sám cítí plně invalidním, a dále připomněl, že mu byl plný invalidní důchod přiznán v letech 1994-1996. K přezkoumání svého zdravotního stavu předložil lékařské zprávy lékařů z Kanady a navrhl, aby krajský soud zrušil napadené rozhodnutí žalované.

Krajský soud doplnil dokazování o posudek o zdravotním stavu stěžovatele vypracovaný Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky v Brně (dále jen „PK MPSV“). PK MPSV vycházela při svém hodnocení zdravotního stavu stěžovatele z diabetologického nálezu od MUDr. J. S. z Brna, nálezu z 18. 1. 2001 od Dr. E. N. z Toronto East General Hospital, nálezu z 19. 1. 2001 od G. R. z Toronto East General Hospital,

hospitalizační zprávy od O. S. z Toronto, East General Hospital z 30. 9. 2002, hospitalizační zprávy od P. S. z Toronto, East General Hospital ze 4. 12. 2002, nálezu ze dne 4. 3. 2003 od J. B. z chirurgické kliniky St. Michael's Hospital, nukleárního snímku srdce z 23. 5. 2003 od dr. R. G. v Toronto East General Hospital (česky radionuklidové vyšetření, scintigrafie myokardu, SPECT myokardu), kardiologického nálezu ze dne 17. 6. 2003 od G. R., endokrinologického nálezu z 29. 12. 2003 od E. N., CT vyšetření břicha a pánve s intravenózně a orálně podaným kontrastem z 22. 8. 2006 z BEALDLE, VALERIE RN, CT vyšetření dutiny břišní pánve s podáním kontrastní látky z 22. 8. 2006 z BEALDLE, VALERIE RN a spisu Městské správy sociálního zabezpečení Brno - město (dále jen „MSSZ“) včetně lékařských nálezů a záznamu o jednání a spisu Krajského soudu v Brně včetně žaloby a příloh. Stěžovatel nebyl při jednání PK MPSV přešetřen, protože v té době bydlel v Kanadě.

Po podrobné rekapitulaci výše uvedených lékařských zpráv PK MPSV uvedla, že z nich vyplývá, že u stěžovatele jde o stav po atacích akutní pankreatitidy od roku 1993, když poslední je dokumentován v r. 2002. Tehdy byl stěžovatel dlouhodobě hospitalizován pro těžký stav s nutností intubace a tracheotomie, přechodně pak vzniklo zúžení v oblasti tracheotomie se sípáním při vdechu i výdechu. Podle kontrolní zprávy z r. 2003 již však byla tracheotomie zrušena a dech byl volný. Z celé dokumentace po roku 2002 vyplývá, že podle CT břicha jsou patrné známky chronické pankreatitidy s kalcifikací atrofického zbytku pankreatu (bez cysty, ale s rozšířením intrahepatálních žlučovýchodů), klinicky a anamnesticky však nebyly projevy ani bolestivé formy chronické pankreatitidy a ani známky nedostatečné sekrece slinivkových šťáv s nadýmáním a špatným trávením, nebo dokonce s malnutricí nebo hubnutím.

PK MPSV uvedla, že stěžovatelovu chronickou pankreatitidu bylo možné hodnotit podle kapitoly X., oddílu D, položky 9, písm. a) nebo maximálně b), přílohy 2 vyhlášky 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění. Rozhodně však nešlo o zdravotní postižení podle písmene c) nebo dokonce d) této položky, neboť stěžovatel neměl klinické projevy, poruchy výživy a malabsorpce nebo dokonce až kachektizace. K nově předloženému CT břicha z 22. 8. 2006 uvedla, že jde jednak o nález z doby po vydání napadeného rozhodnutí žalované (po 20. 7. 2006), a jednak jde o nález svědčící pro susp. ileus (obturaci střevní v oblasti velké kýly břišní), což je akutní příhoda, která zřejmě byla řešena operačně. V každém případě toto CT nesvědčí pro diagnózu chronického stavu z hlediska postižení střev, když postižení pankreatu, které by mohlo být posudkově významné pro posouzení napadeného rozhodnutí žalované, bylo zhodnoceno výše. Dále PK MPSV podotkla, že hodnocení diabetu mellitus II. typu a případné kachektizace s počínající komplikací ve formě diabetické polyneuropatie bylo posudkovou lékařkou MSSZ poněkud nadhodnoceno.

PK MPSV dospěla k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu k datu napadeného rozhodnutí žalované byl diabetes mellitus s počínajícími komplikacemi charakteru neuropatie, ne plně korigovaný, s bezpříznakovou chronickou pankreatitidou. PK MPSV hodnotila pokles stěžovatelovy schopnosti soustavné výtěžné činnosti podle kapitoly IV., položky 1, písm. b), přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/95 Sb., a stanovila jej na horní hranici tam uvedeného rozpětí ve výši 40%. Podle § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/95 Sb. zvýšila horní hranici míry poklesu schopnosti soustavné výtěžné činnosti v důsledku působení více příčin o 10 % celkem na 50 %.

Krajský soud učinil skutková zjištění zejména z rozhodnutí žalované, z obsahu posudkového spisu žalované uloženého u MSSZ a z uvedeného posudku PK MPSV, který podle krajského soudu odpovídá předloženým lékařským zprávám, který hodnotil jako úplný, odborný a přesvědčivý. Protože stěžovatelova schopnost soustavné výtěžné

činnosti poklesla o 50 % a nejedná se u něj o zdravotní postižení podle přílohy č. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, nesplňoval stěžovatel podle názoru krajského soudu žádnou z alternativní podmínek plné invalidity podle § 39 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zák. č. 155/1995 Sb.“). Krajský soud proto žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalované podle § 78 odst. 7 s. ř. s. rozsudkem zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., v níž krajskému soudu vytkl, že nevycházel z lékařských zpráv vyhotovených jeho ošetřujícími lékaři v Kanadě, kde v současné době žije. Protože žalovaná spolehlivě nezjistila skutkový stav, měl krajský soud její rozhodnutí zrušit. Vzhledem k tomu, že tak krajský soud neučinil, navrhl stěžovatel, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu, a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že MSSZ při jednání ze dne 22. 11. 1994 shledala stěžovatele od 4. 4. 1994 invalidním podle § 29 odst. 2 zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, v tehdy platném znění. Ve spise je pak založeno rozhodnutí žalované ze dne 16. 6. 1995, jímž byl stěžovateli upraven od 4. 4. 1994 invalidní důchod na částku 3100 Kč měsíčně. Na tomto závěru o plné invaliditě setrvala i při jednání ze dne 19. 12. 1995 a stanovila lhůtu pro kontrolní lékařskou prohlídku na prosinec 1998. MSSZ při řízení o posouzení zdravotního stavu pro účely zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, shledala, že rozhodujícím zdravotním postižením stěžovatele je chronické onemocnění pankreatu odpovídající položce 5 c), oddílu D, kapitole VII. přílohy k vyhlášce 207/1995 Sb. Dne 27. 10. 1998 bylo na bývalou adresu stěžovatele (neboť žalovaná nezjistila jeho jinou kontaktní adresu) doručena výzva, aby uvedl skutečnou adresu a potvrdil, že i nadále splňuje podmínky pro výplatu plného invalidního důchodu. Zároveň jej poučila, že pokud do 14 dnů neodpoví, bude nucena mu zastavit výplatu důchodu. Správní spis obsahuje několik úředních záznamů a zpráv, z nichž je patrné, že od 4. 1. 1999 nebyl stěžovateli vyplácen žádný invalidní důchod. Ve správním spise však není založeno ani rozhodnutí o zastavení výplaty invalidního důchodu ani rozhodnutí o odnětí dávky. Spis tak neobsahuje rozhodnutí, které by bylo podkladem pro nevyplácení dávky invalidního důchodu.

Dne 12. 12. 2005 podal stěžovatel na Pražskou správu sociálního zabezpečení žádost o důchod, v níž uvedl, že pobíral plný invalidní důchod od 4. 4. 1994 asi do roku 1997 a že nyní žádá o obnovení výplaty invalidního důchodu z českého důchodového pojištění. Podotkl, že žije v Kanadě, je v péči pouze kanadských lékařů a od 1. 2. 1999 pobírá invalidní důchod z Kanady. Spis obsahuje formuláře žalované pro styk z let 2005 a 2006 ze smlouvy o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Kanadou, na jejímž základě byly poskytovány informace o tom, zda jsou stěžovateli vypláceny dávky sociálního zabezpečení. Vyplývá z nich, že stěžovateli k rozhodnému datu nejsou vypláceny žádné dávky od kanadského státu a od České republiky je mu od 30. 9. 2002 vyplácen částečný invalidní důchod, neboť byl shledán pouze částečně invalidním.

Z úředního záznamu o telefonním hovoru ze dne 24. 7. 2006 založeného ve správním spise je zřejmé, že telefonicky bylo stěžovateli sděleno, že mu rozhodnutím z roku 1998 byla zastavena výplata invalidního důchodu od ledna 1999. Stěžovatel v telefonickém hovoru požádal, aby mu toto rozhodnutí bylo zasláno na jeho adresu do Kanady. Zda bylo této žádosti vyhověno a jaké rozhodnutí mu bylo zasláno však ze spisu není patrné.

Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatelova žádost o důchod ze dne 12. 12. 2005 byla posouzena jako žádost o přiznání plného invalidního důchodu. V tomto řízení posoudila

lékařka MSSZ dne 9. 6. 2006 zdravotní stav stěžovatele a dospěla k závěru, že je částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. Lékařka MSSZ v záznamu o jednání uvedla, že řízení je vedeno na žádost stěžovatele a vyšla z lékařských zpráv pořízených na území České republiky a z hospitalizační zprávy z 30. 9. 2002 z East General Hospital, z Toronto. Podle jejího hodnocení odpovídal dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele postižení uvedenému v kapitole IV, položce 1, písm. c), přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/95 Sb., a míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanovila na 50 %. Zároveň MSSZ uvedla, že míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti se nemění ve smyslu ustanovení § 6 odst. 4 a 5 vyhlášky. Podle posudku lékařky MSSZ tak stěžovatel není plně invalidní podle § 39 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb., ale je částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb., protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %, avšak nedosahuje výše 66 %. Nejedná se přitom podle jejího závěru ani o zdravotní postižení odpovídající příloze č. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb., umožňující soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek, ani se nejedná o zdravotní postižení značně ztěžující obecné životní podmínky odpovídající příloze č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Žalovaná proto vydala dne 20. 7. 2006 jednak rozhodnutí o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 39 zák. č. 155/1995 Sb. a jednak rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu od 30. 9. 2002 podle § 44 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. a podle čl. 16 Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Kanadou č. 1/2003 Sbírkou mezinárodních smluv.

Nejvyšší správní soud také shledal, že ve správním spise jsou založeny veškeré zmíněné lékařské zprávy vztahující se k stěžovatelovým potížím, kterými trpěl v Kanadě, včetně jejich překladů do češtiny.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti a dospěl k závěru, že **kasační stížnost je důvodná.**

Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. spočívá v tom, že skutková zjištění, z nichž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemají oporu ve spisech nebo jsou s nimi v rozporu. Tak je tomu tehdy, pokud skutková zjištění jsou v rozporu se spisy, pokud podklady pro rozhodnutí, jinak dostačující k učinění správného skutkového závěru, vedly k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková zjištění dále nemají oporu ve spisech, chybí-li ve spisech podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, přičemž tyto skutkové okolnosti nedostačují k učinění správného skutkového závěru. Za druhé dopadá tento důvod na situaci, kdy při zjišťování skutkových zjištění byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto vytýkanou vadu měl soud napadené rozhodnutí zrušit. K této situaci Nejvyšší správní soud uvádí, že intenzita porušení řízení před správním orgánem musí být v přímé souvislosti s následnou nezákonností jeho rozhodnutí. Tento kasační důvod je dán i v případě, že napadené rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Nejvyšší správní soud uvádí, že jeho možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodů tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí,

popřípadě v jiné vědě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

V dané věci bylo nejprve nezbytné posoudit, zda správní a soudní spis obsahuje veškeré důkazy potřebné k tomu, aby z nich žalovaná či soud mohly zjistit stav věci. V tomto případě je zejména klíčové, zda stěžovateli byl odňat plný invalidní důchod, anebo zda mu byla zastavena výplata dávky plného invalidního důchodu podle § 56 odst. 2 zák. č. 155/1995 Sb. Zvolený postup žalované i soudu ve věci je založen na předpokladu, že stěžovateli byl odňat plný invalidní důchod (na nějž se podle § 70 zák. č. 155/1995 Sb. přeměnil stěžovateli přiznaný invalidní důchod podle § 29 odst. 2 zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, v tehdy platném znění), neboť žalovaná rozhodovala o stěžovateli žádosti o obnovení výplaty invalidního důchodu, jakoby v době rozhodování žalované nebyl plně invalidní. Rozhodnutí žalované o odnětí plného invalidního důchodu však není ve správním spise založeno a ani z obsahu spisu jednoznačně nevyplývá, že bylo vydáno. Naopak z obsahu spisu, jak byl výše rekapitulován, je spíše pravděpodobné, že stěžovateli byla zastavena výplata plného invalidního důchodu podle § 56 odst. 2 zák. č. 155/1995 Sb., neboť se zřejmě nedostavil ke kontrolní lékařské prohlídce, o níž nemohl být ani vyrozuměn, když v předmětné době žil v Kanadě a žalované nebylo známo místo jeho pobytu, byť z posledního záznamu o jednání MSSZ muselo být stěžovateli zřejmé, že kontrolní lékařská prohlídka má proběhnout do konce roku 1998, kdy měla proběhnout další kontrolní lékařská prohlídka. Příslušné rozhodnutí či jiný doklad prokazující tuto skutečnost však ve spise chybí. Za tohoto stavu tak není možné bez dalšího posoudit, zda žalovaná a následně i krajský soud postupovaly správně, když rozhodovaly o stěžovateli žádosti o důchod ze dne 12. 12. 2005 jako o žádosti o přiznání plného invalidního důchodu, protože správní ani soudní spis neobsahuje důkazy potřebné k tomu, aby z nich žalovaná či soud mohly objasnit tuto skutkovou otázku a dospět tak ke správnému rozhodnutí.

Podle § 56 odst. 2 zák. č. 155/1995 Sb., v tehdy platném znění, byla-li výplata plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu zastavena pro nedostavení se pojištěnce ke kontrolní lékařské prohlídce nebo nepodrobení se vyšetření zdravotního stavu a zjistí-li se, že pojištěnec přestal být plně nebo částečně invalidním již před zastavením výplaty důchodu, tento důchod nenáleží ode dne zastavení jeho výplaty. Zjistí-li se, že pojištěnec přestal být plně nebo částečně invalidním až po zastavení výplaty důchodu, důchod nenáleží ode dne, kterým pojištěnec přestal být plně nebo částečně invalidním.

Z pohledu vyloženého ustanovení je zřejmé, že pokud by byla stěžovateli pouze zastavena výplata plného invalidního důchodu, tak by stěžovatel nepřestal být plně invalidním a nepozbyl by nárok na plný invalidní důchod, ale pouze by z důvodu nedostavení se na kontrolní lékařskou prohlídku pozbyl nárok na jeho výplatu. Za tohoto stavu by však bylo nutné na základě lékařského posouzení rozhodnout, zda stěžovatel je či není v současné době plně invalidní, od které doby přestal splňovat podmínky pro trvání plné invalidity. Pokud by bylo zjištěno, že stěžovatel přestal být plně nebo částečně invalidním až po zastavení výplaty důchodu, tak by až do této doby měl nárok na výplatu plného invalidního důchodu. V opačném případě, tj. že by stěžovateli nezanikl nárok na plný invalidní důchod, měnilo by to zásadně pohled na napadené rozhodnutí žalované o nepřiznání plného invalidního důchodu v situaci, kdy doposud stěžovatel nárok na důchod měl. Takové rozhodnutí by nemohlo být v popsáných skutkových podmínkách vydáno, neboť existující nárok nelze znovu přiznat, ale pouze odejmout, a to na základě skutečností uvedených v § 56 odst. 1 písm. a) zák. č. 155/1995). Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že podle § 55 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. nárok na důchod nezaniká uplynutím času.

Ze spisu však není jednoznačně patrné, která z nastíněných variant (odnětí dávky či zastavení její výplaty) v dané věci nastala, neboť správní spis neobsahuje žádné zmíněné rozhodnutí či jiný doklad prokazující, že stěžovateli byl odňat plný invalidní důchod a nebo zastavena jeho výplata. Proto není možné ani přezkoumat, zda byla řádně posouzena stěžovatelova žádost ze dne 12. 12. 2005 o obnovení výplaty invalidního důchodu a zda tak bylo ve věci vedeno odpovídající řízení. Nejvyšší správní soud z těchto důvodů shledal, že krajský soud pochybil, přehlédl-li, že ač žadatel žádal o obnovení výplaty plného invalidního důchodu, vydala žalovaná rozhodnutí o nároku na plný invalidní důchod. Při nedostatku podkladů dosud obsažených v dávkovém spise, nelze tedy posoudit, zda postup žalované a následně vydané rozhodnutí jsou zákonné. Vše spíše nasvědčuje opaku a nesprávnosti postupu žalované, neboť ze žádosti stěžovatele ze dne 12. 12. 2005 výslovně plyne, že žádá o obnovení výplaty plného invalidního důchodu. Výše uvedený postup krajského soudu považuje Nejvyšší správní soud za vadu řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., k níž bylo nutno přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud proto zrušil shora označený rozsudek krajského soudu a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V něm je krajský soud povinen řídit se právním názorem Nejvyššího správního soudu obsaženým v odůvodnění tohoto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Krajský soud tedy zejména učiní veškeré potřebné kroky pro zjištění, zda stěžovateli byl rozhodnutím žalované počátkem roku 1999 odňat plný invalidní důchod, anebo zda mu byla pouze zastavena výplata důchodu. Na základě těchto skutečností opětovně posoudí napadené rozhodnutí žalované a řízení, které jeho vydání předcházelo. Nepodaří-li se mu tyto skutečnosti náležitě objasnit, případně shledá-li, že tyto skutečnosti objasní lépe žalovaná, zruší její napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. a vrátí jí věc k dalšímu řízení.

Ve svém novém rozhodnutí dále krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti a odměně ustanovené zástupkyně stěžovatele za úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 věty první s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. prosince 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu